

Ιστορία ΣΤ' Δημοτικού
Ιστορία του νεότερου και σύγχρονου κόσμου

Τετράδιο Εργασιών

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ιωάννης Κοητόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής

Ιάκωβος Μιχαηλίδης

Επίκουρος Καθηγητής, ΑΠΘ

Αθανάσιος Καλλιανιώτης

Σχολικός Σύμβουλος

Δρ Νεότερης Ιστορίας

Χαράλαμπος Μηνάογλου

Εκπαιδευτικός, Δ.Ε.

Δρ Νεότερης Ιστορίας

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Ελένη Αγγελομάτη-Τσουγκαράκη

Καθηγήτρια, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Ιωάννης Κάππος

Σχολικός Σύμβουλος

Αντώνης Σμυρναίος

Σχολικός Σύμβουλος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Βασίλης Δημητριάδης

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Γεώργιος Σκαθιάπας

Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Ιωάννης Παπαρηγορίου*

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

University Studio Press

Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων & Περιοδικών

* συμμετείχε στο πρώτο μέρος του διδακτικού πακέτου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Ιωάννης Κοηλιόπουλος | Ιάκωβος Μιχαηλίδης
Αθανάσιος Καλλιανιώτης | Χαράλαμπος Μηνάογλου

Ιστορία ΣΤ' Δημοτικού

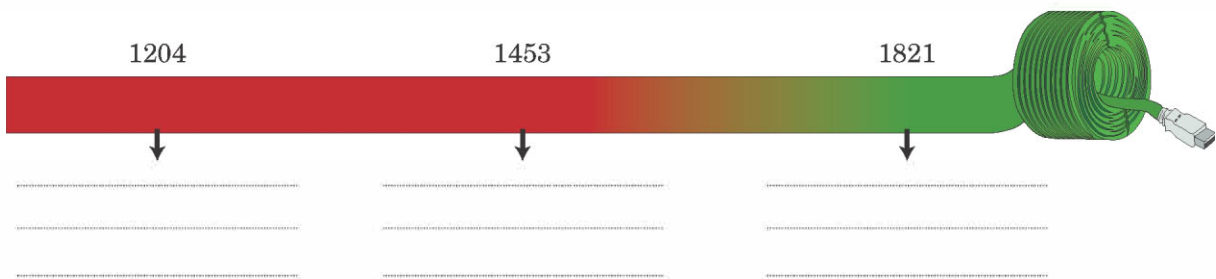
Ιστορία του νεότερου και σύγχρονου κόσμου

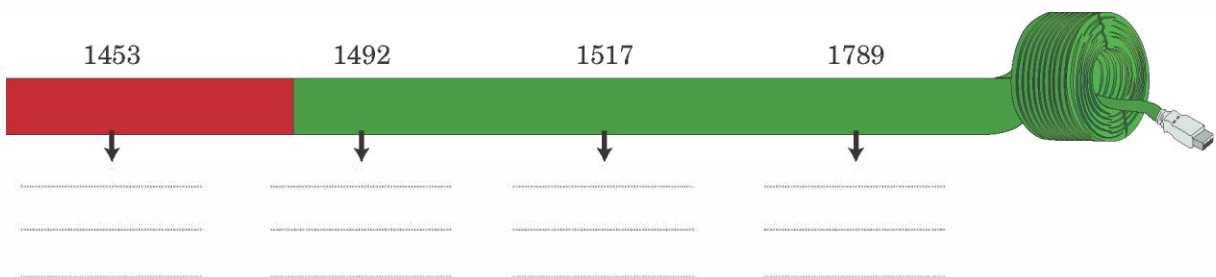
2. Συμπληρώστε στο χάρτη που ακολουθεί τις εξής πόλεις: Κωνσταντινούπολη, Θεσσαλονίκη, Σμύρνη, Αθήνα και Ηράκλειο (Χάνδακας). Κατόπιν σημειώστε και τις εξής χώρες: Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, Οθωμανική Αυτοκρατορία.

3. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα της ελληνικής ιστορίας που λείπουν:

4. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα της ευρωπαϊκής ιστορίας που λείπουν:

5. Χωριστείτε σε ομάδες και προσπαθήστε να κατατάξετε τους εξής λογίους, επιστήμονες και καλλιτέχνες με βάση την εποχή που έζησαν: Μποπιτσέλι, Ρουσσώ, Λοκ, Λεονάρντο Ντα Βίντσι, Δομήνικος Θεοτοκόπουλος ή Ελ Γκρέκο (Ο Έλληνας), Μιχαήλ Άγγελος, Νεύτων, Μπαχ, Ραφαήλ, Φίλιππος Μπρουνελέσκι, Έρασμος, Μότσαρτ, Ουίλιαμ Σαίξπηρ, Μιχαήλ Θερβάντες, Κοπέρνικος, Βολταίρος, Μοντεσκιέ, Γαλιλαίος.

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

6. Αφού συζητήσετε όσα μάθατε για την Αναγέννηση και τον Διαφωτισμό, προσπαθήστε να περιγράψετε τα δύο αυτά φαινόμενα ως προς την περιοχή από την οποία ξεκίνησαν, την εποχή και το περιεχόμενό τους.

7. Αφού χωριστείτε σε ομάδες, παρατηρήστε το έργο του Ραφαήλ, *Η Σχολή των Αθηνών* και αναζητήστε πληροφορίες για τον δημιουργό και το ίδιο το έργο, σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα <http://www.greek.language.gr>.

Ραφαήλ,
Η Σχολή των Αθηνών

Ο Ραφαήλ

.....

.....

.....

.....

.....

8. Τοποθετήστε τα γεγονότα στη σειρά αρχίζοντας από το παλαιότερο: Γαλλική Επανάσταση, Θρησκευτική Μεταρρύθμιση, Αμερικανική Επανάσταση, Ανακάλυψη Αμερικής.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

9. Συμπληρώστε με τη βοήθεια του δασκάλου σας τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:

Στα τέλη του 18^{ου} αιώνα ξέσπασαν δύο μεγάλες Επαναστάσεις: η _____, _____ το 1776 και η _____ το 1789. Οι επαναστάσεις αυτές εμπνεύστηκαν από τις ιδέες του _____. Κατά την Αμερικανική Επανάσταση, οι άποικοι του Νέου κόσμου εξεγέρθηκαν εναντίον των Βρετανών διεκδικώντας την _____ τους και σχημάτισαν τις _____ της _____ (ΗΠΑ). Οι φιλελεύθερες ιδέες και τα αιτήματα των Επαναστατών εκφράστηκαν στη _____ της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας. Η Γαλλική Επανάσταση ξέσπασε το _____, σε μια εποχή που η μεγάλη _____ κρίση και η _____ ανισότητα ταλαιπωρούσαν τη γαλλική κοινωνία. Ιδιαίτερα οι _____ ζούσαν σε κατάσταση απόλυτης _____ και δεν είχαν καθόλου _____ δικαιώματα.

10. Ορισμένα από τα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη που ψηφίστηκαν κατά την περίοδο της Γαλλικής Επανάστασης, κατοχυρώνονται και στο σημερινό Σύνταγμα της Ελλάδας. Αφού μελετήσετε το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής (σσ. 54-55), προσπαθήστε να τα εντοπίσετε.

11. Ένα από τα σπουδαιότερα εργαλεία για την ανάπτυξη της ναυσιπλοΐας υπήρξε η μαγνητική πυξίδα. Αφού μελετήσετε τα βιβλία της Φυσικής (σσ. 96-97) και της Γεωγραφίας (σ. 15), προσπαθήστε να περιγράψετε τη λειτουργία της μαγνητικής πυξίδας.

- 12.** Παρατηρήστε στη σελίδα 10 του βιβλίου σας την έκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και με τη βοήθεια ενός σύγχρονου πολιτικού χάρτη σημειώστε ποια σημερινά κράτη περιελάμβανε αυτή.

- 13.** Σχολιάστε τη φράση από την Πηγή 2 στη σελίδα 22 του βιβλίου σας: «Πηγή κάθε εξουσίας είναι αποκλειστικά το έθνος. Κανένα σώμα, κανένα άτομο δεν μπορεί να ασκήσει εξουσία που δεν απορρέει από το έθνος».

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οι Έλληνες κάτω από την οθωμανική και τη λατινική κυριαρχία (1453-1821)

1. Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τους ορισμούς της στήλης Β'.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. Σουλτάνος	α. Αυτός που ασχολείται με τα γράμματα και τις τέχνες
2. Λόγιος	β. Μεταστροφή κάποιου στο Ισλάμ
3. Κεφαλικός φόρος	γ. Βασιλιάς των Οθωμανών
4. Εξισλαμισμός	δ. Είδος φορολογίας

2. Τοποθετήστε τους όρους στη στήλη που ταιριάζουν: Πατριάρχης, καθολικοί, μουσουλμάνοι, Σουλτάνος, ορθόδοξοι, τουρκικά, παλικά, ελληνικά, λιοντάρι Αγίου Μάρκου, Αγία Σοφία, Μέκκα.

Οθωμανοί	Έλληνες	Βενετοί

3. Συμπληρώστε τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:

Μέσα σε δύο αιώνες (15^{ος} – 17^{ος} αιώνας) οι _____ κατέκτησαν ολόκληρη σχεδόν την _____ Χερσόνησο. Οι δύο πρώτοι αιώνες της _____ ήταν οι δυσκολότεροι για τους Χριστιανούς. Αρκετοί κάτοικοι _____ σε _____ τόπους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ενώ αρκετοί _____ έφυγαν στη Δυτική Ευρώπη. Τελικά όμως οι _____ Έλληνες κατάφεραν να διαφυλάξουν, με τη βοήθεια και της Εκκλησίας, τρία βασικά στοιχεία της _____ τους ταυτότητας: τη _____, τη _____ και την _____.

4. Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τους ορισμούς της στήλης Β'.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. Κλέφτες	α. Επικεφαλής της Ορθόδοξης Εκκλησίας
2. Φαναριώτες	β. Κοινοτικοί άρχοντες
3. Αρματολοί	γ. Έλληνες άρχοντες της Κωνσταντινούπολης
4. Πατριάρχης	δ. Ανυπότακτοι στους Τούρκους
5. Δημογέροντες	ε. Ένοπλα βοηθητικά σώματα των Τούρκων

5. Παρατηρήστε την ενδυμασία του κλέφτη από τη σχετική εικόνα του βιβλίου σας και προσπαθήστε να την περιγράψετε.

6. Συζητήστε στην τάξη για τους τρόπους καλλιέργειας και τη χρησιμότητα των βασικών αγροτικών καλλιεργειών επί Τουρκοκρατίας (σιτάρι, βαμβάκι, λάδι, κρασί). Αφού συγκεντρώσετε πληροφορίες από εγκυκλοπαίδειες και το διαδίκτυο (ιστοσελίδα <http://www.fhw.gr>), εντοπίστε τους λόγους για τους οποίους καθεμία ήταν –και εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να είναι– απαραίτητη.

7. Τοποθετήστε τις πόλεις στη στήλη που ταιριάζουν: Θεσσαλονίκη, Ύδρα, Μοσχόπολη, Ιωάννινα, Χίος, Κοζάνη.

Πόλεις-Λιμάνια	Πόλεις χωρίς λιμάνι

8. Συμπληρώστε στο χάρτη τα εξής τοπωνύμια: Κοζάνη, Μοσχόπολη, Ιωάννινα, Βόλος, Κεφαλληνία, Μάνη, Σμύρνη.

9. Υπογραμμίστε με κόκκινο χρώμα τις παροικίες, όπου κατά την προεπαναστατική περίοδο εγκαταστάθηκαν κυρίως Μακεδόνες πρόσφυγες και με πράσινο εκείνες, όπου εγκαταστάθηκαν Πόντιοι. Κατόπιν μπορείτε να ανατρέξετε στο χάρτη του βιβλίου της Γεωγραφίας (σ. 99) και να εντοπίσετε με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας σε ποιες χώρες βρίσκονται αυτές οι περιοχές σήμερα.

10. Αφού χωριστείτε σε ομάδες, διαβάστε τους παρακάτω στίχους από τον *Ερωτόκριτο* και αναζητήστε πληροφορίες για το έργο και τον δημιουργό του σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες http://www.greek_language.gr και <http://anemi.lib.uoc.gr>.

Στους περαζόμενους καιρούς, που οι Έλληνες ορίζαν,
 κι όπου δεν είχε η Πίστη τως θεμελιωμένη ρίζαν, 20
τότες μιά Αγάπη μπιστική στον Κόσμο εφανερώθη,
 κ' εγράφη μέσα στην καρδιά, κι ουδεποτέ τση ελιώθη.
Και με Καιρό σε δυό κορμιά ο Πόθος είχε μείνει,
 και κάωμα πολλά ακριβόν έτοιους καιρούς εγίνη.
Εις την Αθήνα, που ήτανε τση Μάθησης η βρώσις, 25
 και το θρονί της Αφεντιάς, κι ο ποταμός τση Γνώσης,
Ρήγας μεγάλος όριζε την άξα Χώρα εκείνη,
 μ' άλλες πολλές και θαυμαστές, και ξακουστός εγίνη.
Ηράκλη τον ελέγασι, ξεχωριστόν απ' άλλους,
 από πολλούς, και φρόνιμους, κι απ' όλους τους μεγάλους·
ξετελειωμένος Βασιλιάς, κι άξος σε κάθε τ[ρ]όπον, 31
 ο λόγος του ήτανε σκολειό και νόμος των ανθρώπων.

(Ερωτόκριτος, Ενότητα Α', erotokritos.users.uth.gr/erotokritos.htm)

<p>Ο Ερωτόκριτος</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

11. Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τους ορισμούς της στήλης Β'.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. Ευγ. Βούλγαρης	α. Τόνιζε τη σημασία της αγωγής
2. Μ. Περδικάρης	β. Συνέγραψε τη Νεωτερική Γεωγραφία
3. Δ. Καταρτζής	γ. Σατίριζε πρόσωπα της εποχής του
4. Γ. Κωνσταντάς	δ. Δίδαξε στην Αθωνιάδα Σχολή

12. Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες <http://vod.sch.gr> και http://www.pi_schools.gr, πληροφορίες για τον άγιο Κοσμά τον Αιτωλό.

Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός

.....

.....

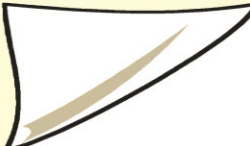

.....

.....

.....

.....

.....

13. Τοποθετήστε τις ιδιότητες στη στήλη που ταιριάζουν: γεννήθηκε στη Σμύρνη, καταγόταν από το Βελεστίνο, έζησε στη Βλαχία, σπούδασε ιατρική, τύπωσε την προσωπογραφία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, εξέδωσε έργα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, φονεύθηκε από τους Τούρκους.

Ρήγας Βελεστινλής	Αδαμάντιος Κοραΐς

14. Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τις χρονολογίες της στήλης Β'.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. Διονύσιος «Σκυλόσοφος»	α. 1770 μ.Χ.
2. Συνθήκη Κιουτσούκ Καϊναρτζή	β. 1774 μ.Χ.
3. Δασκαλογιάννης	γ. 1571 μ.Χ.
4. Ναυμαχία Ναυπάκτου	δ. 1600 μ.Χ.

- 15.** Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες <http://www.imma.edu.gr> και <http://www.scribd.com>, πληροφορίες για τους Ρωσοτουρκικούς Πολέμους και συζητήστε στην τάξη τη σημασία τους για τους Έλληνες.

Οι Ρώσοι

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 16.** Συμπληρώστε στο χάρτη με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας τις εξής περιοχές και τοπωνύμια: Σφακιά, Μάνη, Σούλι, Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρος, Χαλκιδική.

